

ארגון רבני צהר

"כי האדם עץ השדה"

(דברים כ', יט')

מקורות יהודיים לחג,
שירי ארץ ישראל ונקודות לדיון המאפשרות
לכם כמשפחה וקהילה להעמיק בקשר אל ט"ו בשבט

”וְכִי תֵבְאוּ אֶל הָאָרֶץ, וְנִטְעַתֶּם כָּל עֵץ מֵאֲכָל” (במדבר יט, כג)

שלום לכולם

אחד החגים האהובים על עם ישראל בדורות האחרונים הוא ט"ו בשבט, חג אשר מקבל צביון ציוני לאומי בשל הנטיעות, אהבת הצומח והארץ אותו הוא מייצג. ט"ו בשבט מגלם בתוכו גם אפשרות לסעודה משפחתית "סדר ט"ו בשבט" המזכירה את סדר פסח. בסעודה זו ניתן ללמוד קטעים מארון הספרים היהודי העוסקים בצומח, לאכול פירות יבשים ולשיר יחד את שיריה היפים של ארץ ישראל. כבכל חג אנו מציעים לכם קובץ אשר ילווה אתכם. בקובץ המצורף תוכלו למצוא תשובות לשאלות נפוצות, הצעה לסדר ט"ו בשבט וכמובן לא שכחנו את ההפעלות לילדים. אנו מקווים שתיהנו. ט"ו בשבט שמח ארגון רבני צהר

מהו המקור לט"ו בשבט?

ט"ו בשבט או "ראש השנה לאילנות", כפי שהוא מכונה במשנה, איננו חג המופיע בתורה והמקור שלו הוא בדברי חז"ל במסכת ראש השנה. וכך נאמר במשנה: "ארבעה ראשי שנים הם- באחד בניסן ראש השנה למלכים ולרגלים; באחד באלול ראש השנה למעשר בהמה; באחד בתשרי ראש השנה לשנים לשמיטין וליובלות לנטיעה ולירקות; באחד בשבט ראש השנה לאילן, כדברי בית שמאי. בית הלל אומרים - בחמישה עשר בו". כמו בכל מחלוקות בית שמאי ובית הלל, גם כאן נקבעה דעתם של האחרונים להלכה. לשאלה מדוע עונה רש"י על המשנה: "שכבר עברו רוב ימות הגשמים, ועלה השרף באילנות ונמצאו הפירות חונטים מעתה ואילן". או במילים אחרות: ט"ו בשבט הוא תחילתה של השנה החקלאית הטבעית של האילן.

האם ט"ו בשבט הוא חג?

מלכתחילה לא נקבע ט"ו בשבט כמועד העומד בפני עצמו, אלא צוין כתאריך לצורך יישום דינים והלכות הקשורים בפרי העץ, ובפרט בדיני תרומות ומעשרות. מועד הפיכתו של ט"ו בשבט לחג אינו ברור. יש שמשערים כי היה זה כבר בתקופת המשנה, ויש המאחרים זאת עד למאה ה-16 לספירה שבה אנו מוצאים ראשונה עדויות היסטוריות לציון מועד זה על-ידי מקובלי צפת.

מהם המנהגים שנוהגים בט"ו בשבט?

כמה וכמה מנהגים נאספו ונאגדו לאורך השנים סביב יום ט"ו בשבט. המנהג הרווח והנפוץ ביותר קשור באכילתם של פירות ביום זה. בשנות הגלות היה באכילת הפירות זכר וגעגוע לארץ ולקשר אליה. המנהג הזה התפשט לאורך הדורות בכל קהילות הגולה, ומעודויות כמו זו שניתן למצוא בספר "חמדת הימים", שהתפרסם במאה ה-17 ועוסק במנהגי חגים, אנו למדים כי בקהילות השתדלו לאסוף כמה שיותר פירות עד ליום זה. עדות נוספת, בערך מאותה תקופה, מביאה ראשונה את דבר קיומו של סדר מיוחד לט"ו בשבט שבו אוכלים שלושים מיני פירות, שותים ארבע כוסות יין אדום ולבן ואומרים קטעים מהמקורות על עצים וצמחים.

מנהג הנטיעות, שזכה לעדנה בעיקר מאז הקמתה של התנועה הציונית והחברות המיישבות, הפך בעידן הנוכחי לאחד מהמנהגים הפופולריים של ט"ו בשבט. שורשיו של מנהג הנטיעות ככל הנראה בשנת תר"ן (1890) עת יצא המורה והסופר זאב יעבץ עם תלמידיו מבית הספר בזכרון יעקב לנטיעה חגיגית.

המעשה קבע מחדש את האופי לט"ו בשבט ביישוב המתחדש כשהנימוק לכך היה: "למען חבב את הנטעים, נטעי הארץ אשר נטע ה' לאבותינו לשבוע מטובם ולהתענג מיופיים". בשנת 1908 הכריזה הסתדרות המורים על ט"ו בשבט כחג הנטיעות, ומאוחר יותר אימצה גם הקרן הקיימת לישראל את המועד הזה.

סדר ט"ו בשבט

הקדמה

שורשיו של מנהג סדר ט"ו בשבט נעוצים במאה ה-16, עם עלייתם של המקובלים יוצאי ספרד ופורטוגל לארץ ישראל, שגם היו אלה שקבעו את ט"ו בשבט כמועד בפני עצמו בלוח השנה העברי. מנהג סדר ט"ו בשבט מיוחס למקובל הידוע האר"י, ר' יצחק לוריא אשכנזי, שחי בצפת. האר"י הקדוש, תיקן סדר שכונה "תיקון ט"ו בשבט" וכלל בעיקר אכילת פירות ואמירת פסוקים, שירות ותשבחות בשבחה של ארץ ישראל. לימים נתקבע התיקון כ"סדר" הדומה ל"סדר" שאותו אנו מקיימים בערב פסח הכולל שתייה של ארבע כוסות יין ואמירת פרקי תפילה וברכות ואכילת פירות. סביב "סדר ט"ו בשבט" צמחו מספר מנהגים. אחד מהם קשור בסדר שתיית ארבעת כוסות היין שנע מיין לבן דרך גווי הוורוד ועד ליין האדום כסמל לחילופי עונות השנה. מנהג נוסף קשור במספר הפירות אותם יש לאכול (המנהג הרווח הוא 15 פירות כמניין ט"ו) וכן סדר אכילת הפירות.

בשונה מסדר פסח שיש לו נוסח מקובל וקבוע, לסדר ט"ו בשבט נוצרו במהלך השנים עשרות גרסאות שונות שכמעט ואין ביניהם מן המשותף למעט מנהג ארבעת הכוסות ואכילת הפירות.

בדפים הבאים תוכלו למצוא את אחד מהנוסחים הקלאסיים של סדר ט"ו בשבט. שילבנו בסדר קטעים מן המדרש, דברי חכמים ושירי ארץ ישראל. אתם מוזמנים לתת לסדר נופך אישי משלכם.

כעת כל שנותר הוא רק לערוך את השולחן ולהניח עליו כמה שיותר מינים ופירות ושני בקבוקי יין, אחד אדום והאחר לבן (אפשר גם להשתמש במיץ ענבים בשני צבעים), להדפיס עותקים של הסדר עבור כל משתתפי הסעודה ולהתחיל בחגיגה.

תחילת הסדר

יושבים סביב שולחן ערוך שעליו מונחים פירות ויין אדום ולבן. נהגו להניח 15 מינים של פירות, ולהרבות במיוחד בפירות משבעת המינים שהשתבחה בהם ארץ ישראל כגון: צימוקים (גפן), תאנים, רימונים, תמרים וזיתים. כמו כן נהוג לאכול בסדר עוגות ומיני מאפה כנגד החיטה והשעורה שאף הם נמנים בשבעת המינים שהשתבחה בהן הארץ. את קריאת הקטעים ניתן לחלק בין המסובים או למנות "עורך סדר" שיקרא בקול עבור כולם.

תיקון עולם

"אמר הקב"ה לישראל: 'וכי תבאו אל הארץ, אף על פי שתמצאו אותה מלאה כל טוב, לא תאמרו, 'נִשְׁבַּע וְלֹא נָטַע אֵלָּא וְנִטְעַתֶּם כָּל עֵץ מֵאֵכָל'. [ומדוע? כי] כִּשְׁם שֶׁנִּכְנַסְתֶּם וּמִצַּאתֶם נְטִיעוֹת שֶׁנִּטְעוּ אֲחֵרִים, אֵף אַתֶּם הֵיוּ נֹטְעִים לְבָנִיכֶם!" (מדרש תנחומא, קדושים כ"ה)

המדרש מביא סיפור העוסק בחשיבות הנטיעות לדורות הבאים ושמהדד את הנקודה שלא תמיד מי שנוטע בהכרח גם נהנה מהפירות:

"מעשה באנדריאנוס המלך שהיה עובד למלחמה והולך עם גייסות שלו להילחם על מדינה אחת שמרדה עליו, ומצא בדרך זקן אחד שהיה נוטע תאנים. אמר לו אנדריאנוס: בן כמה אתה? אמרו לו אותו זקן: בן מאה שנה. אמר לו אנדריאנוס: בן מאה שנה עומד וטורח ונוטע נטיעות, וכי סבור אתה לאכול מהן? אמר לו: אדוני המלך, הריני נוטע ואם אזכה - אוכל מפירות נטיעותיי, ואם לאו - כשם שיגעו אבותיי לי כך אני יגע לבני. עשה אנדריאנוס מלחמה שלוש שנים וחזר

ומצא לו לאותו זקן עומד באותו מקום. מה עשה הזקן? נטל סלסלה אחת ומלא אותה ביכורי תאנים יפות וקרבן לפני אנדריאנוס. אמר לו: אדוני המלך אני הוא אותו הזקן שמצאת אותי בהליכתך עומד ונוטע והרי כבר זיכני המקום לאכול מפירות נטיעותיי, ואלו שבתוך הסלסלה- מהם. קבלם מן עבדך. מיד אמר אנדריאנוס לעבדיו: טלו את הסלסלה הימנו ומלאו אותה זהובים" (מדרש תנחומא, קדושים כ"ה)

נקודה לדיון:

מהסיפור במדרש ניתן ללמוד כמה וכמה מידות טובות כמו הצורך להכיר תודה והחובה להתעסק בתיקון העולם. האם לדעתכם ניתן למצוא את אותם מידות בנטיעת עצים בכלל? בתשובתו של הזקן לאנדריאנוס מסתתר יסוד חשוב של סבלנות ("אם אזכה - אוכל, ואם לאו- יגע אני לבני") נסו לחשוב ולדון על המעשים שאתם עושים במשפחה שמחנכים לסבלנות? איך מחנכים לסבלנות בעידן שבו הכל "מהיר" והאם זה בכלל חשוב?

וכולם שרים:

וכי תבואו אל הארץ
ונטעתם כל עץ מאכל
ונתן העץ פרי
והארץ יבולה
עת לנטוע אילנות
עת לנטוע ולבנות

כוס ראשונה

בשלב זה נעבור לשתיית כוס ראשונה של סדר ט"ו בשבט. הכוס הראשונה היא רובה של יין לבן ומיעוטה יין אדום. כוס זו מסמלת את הסתיו שבא לפני החורף. הלבן המושלם של השלג עדיין לא כאן והעצים נצבעים באדום של שלכת. המסובים מכריזים:

הנני מוכן ומזמן לקיים מצות פוס ראשונה של ט"ו בשבט.
נוטלים הכוס בידיהם ומברכים:

"ברוך אתה ה' א-ל-לזינו מלך העולם בורא פרי הגפן"

ערבות הדדית

אחד מהפירות שאליהם נמשלו ישראל הוא הגפן. מדרש המופיע בגמרא במסכת חולין (דף צב עמוד א') מספר מדוע: "אמר ר' שמעון בן לקיש: אומה זו (ישראל) כגפן נמשלה. כיצד? זמורות שבה (זמורות הגפן שיש עליהם מעט פירות) - אלו בעלי בתים (אנשים פשוטים שיש בהם מצוות). אשכולות שבה - אלו תלמידי חכמים (שיש בהם תורה). עלים שבה - אלו עמי הארץ (אנשים פשוטים ותמימים). קנוקנות שבה - אלו ריקנים שבישראל (אנשים שאין בהם לא תורה ולא מעשים טובים), וכולם בגפן אחת. מה הטעם? יבקשו האשכולות (תלמידי חכמים) רחמים על העלים (עמי הארץ), שאלמלא העלים אין האשכולות מתקיימים".

נקודה לדיון:

מהי לפי דעתכם הנקודה שאותה מנסה המדרש לחדד בכל הקשור לערבות ההדדית בתוך עם ישראל? הקביעה "אלמלא העלים אין האשכולות מתקיימים", מנוגדת לתפיסה המעמדית האם תוכלו לחשוב על דוגמאות במציאות של אנשים שהם "אשכולות" ואנשים שהם "עלים" ועל התלות ההדדית שקיימת ביניהם? מה אנו יכולים ללמוד מכך על היחס שלנו כלפי בני אדם בכלל?

ברכת "בורא מיני מזונות"

מיום שֶׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וגלו ישראל מארצם נִתְעַלָּה ט"ו בְּשָׁבָט לְמַעַמְדָּךְ שֶׁל יוֹם טוֹב שֶׁכָּל עוֹמֵד בְּסִימָן הַגְּעוּגִים לְפָרוּתֶיךָ שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְרָאִי הוּא כִּי נִבְרַךְ עַל כָּל פְּרִי וּפְרִי כִּפִּי בְּרַפְתּוֹ, פְּרִי פְּרִי וּפְסוּקוֹ, פְּרִי פְּרִי וּמִדְרָשׁוֹ. נִתְחִיל מִפִּירוֹת שִׁבְעַת הַמִּינִים, וְרָאשׁוֹנִים מֵהַחִיטָה, הַשְּׁעוּרָה וְתוֹצְרֵיהֶם. הַמְּסוּבִים לֹקְחִים עוֹגָה וּמְבָרְכִים:
 "בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא מִינֵי מְזֻנּוֹת"

הפירות מהסוג הראשון

פְּרוֹת שֵׁשׁ בָּהֶם זָרְעִים אוֹ גִלְעִינִים. הַזָּרְעִים וְהַגִּלְעִינִים מְסַמְּלִים אֶת מְחֻזְרוֹת הַחַיִּים, הַהִתְחַדְּשׁוֹת וְהִיכּוּלֹת לַהּוֹלִיד. [ע"פ הקבלה פירות אלו מסמלים את עולם היצירה] מִתְחִילִים בְּזֵית וְתֵמָר שֶׁהֵם פְּרוֹת מִשְׁבַּעַת הַמִּינִים. וְלֵאחֲרֵיהֶם נִיתֵן לֵאכּוֹל כָּל פְּרִי שֵׁשׁ בוֹ גִרְעִינִים אוֹ גִלְעִינִים וְהוּא גָדֹל עַל הָעֵץ. נוֹטְלִים תֵּמָר, זֵית אוֹ כָּל פְּרִי אַחֵר שֶׁגָדֹל עַל הָעֵץ וּמְבָרְכִים:
 "בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ"
 לְכַאוּרָה עוֹנֵת הַחוּרֶף שֶׁבָּהּ אֲנִי נִמְצָאִים הִיא הָעוֹנָה הָאַחֲרוֹנָה הַמֵּתְאִימָה בְּכַדִּי לַחֲגוּג בָּהּ אֶת ט"ו בִּשְׁבָט. הַדַּעַת נוֹתֶנֶת שְׂרָאוֹי הִיא הַרְבֵּה יוֹתֵר לַחֲגוּג בְּקִיץ בְּזִמְנָן שִׁישְׁנוֹ שִׁפְעָה שֶׁל פְּרוֹת. מִצַּד שֵׁנִי בַּחוּרֶף קִיִּים מִמֵּד שֶׁל גַּעְגּוּעַ לְקִיץ וְלִשְׁפַע הַפִּירוֹת דְּבַר הִיכּוֹל לְרַמֵּז גַּם עַל הַגַּעְגּוּעִים לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. בַּשִּׁירָה הַנִּפְלָא שֶׁל נַעֲמִי שֶׁמֶר ז"ל "פְּרוֹת חֲמֵשָׁה עֶשֶׂר" נִיתֵן לְמִצּוֹא בִּיטוּי לַגַּעְגּוּעִים שֶׁל בְּנֵי חוּץ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וּפִירוֹתֶיהָ.

שְׁלַג עַל עֵירִי (פִּירוֹת חֲמִשָּׁה עָשָׂר) מְלִים וּלְחָן: נַעֲמִי שֶׁמֶר

שְׁלַג עַל עֵירִי כָּל הַלַּיְלָה נָח
אֶל אֲרָצוֹת הַחוּס אֲהוּבֵי הַלֶּךְ
שְׁלַג עַל עֵירִי וְהַלַּיְלָה קָר
מֵאֲרָצוֹת הַחוּס לִי יָבִיא תָמָר

דָּבֵשׁ הַתְּאֵנָה מֵתֵק הַחֲרוּב
וְאֹרֶחַת גְּמִלִים עֲמוּסֵי כָּל טוֹב
הֵנָּה שׁוֹב יָשׁוּב שְׁמֶשׁ לִבִּי
וּמִשֶּׁם תִּפּוּחַ זָהָב יָבִיא

שְׁלַג עַל עֵירִי נָח כְּמוֹ טָלִית
מֵאֲרָצוֹת הַחוּס מָה הַבֵּאתָ לִּי
שְׁלַג עַל עֵירִי, שְׁלַג עַל פְּנֵי
וּבִתּוֹךְ הַפְּרִי כָּל גְּעֻעֵי

כוס שניה

וכעת באווירת הלבן והקור זהו הזמן למזוג ולשתות כוס שנייה של ט"ו בשבט, כוס שכולה של יין לבן המסמל את עונת החורף, את השלגים והקרה המכסה את הארץ.

המסובים אומרים:

הִנְנִי מוֹכֵן וּמְזַמֵּן לְקִים מִצּוֹת כּוֹס שְׁנִיָּה שֶׁל ט"ו בְּשֶׁבֶט.
לחיים!!!

הפירות מהסוג השני

פִּירוֹת שֵׁשׁ לָהֶם קֶלֶפָה שְׁאוּתָה זֹרְקִים וְאוֹכִלִים רַק אֶת תּוֹכָנָם כְּמוֹ אֲגָזִים, שְׁקָדִים וּפִירוֹת הַדֶּר.
[על פי הקבלה פירות אלה מסמלים את עולם העשייה]

הרימון הוא אחד מהפירות שאת קליפתם משליכים והוא גם אחד מהפירות שנשתבחה בהם הארץ. במסורת היהודית משמש הרימון כסמל למצוות כשהטענה היא כי מספר הגרגרים שברימון הוא תרי"ג (613) כמספרן של המצוות. במקומות רבים נמשלו ישראל לרימון כך למשל בגמרא במסכת מגילה נכתב כי "אפילו ריקנים שבישראל מלאים מצוות כרימון". במשל זה חז"ל בקשו לומר שגם האנשים הפשוטים שבישראל, אינם פשוטים כלל וכלל ויש בהם ניצוץ עצום של טוב.

נקודה לדיון:

נסו לחשוב מה יש ברימון שהביא את חז"ל להמשיל בו את עם ישראל? נסו לחשוב על צורתו ומבנהו של הרימון המאגד בתוכו גרגירים רבים. הרימון מופיע בגמרא כסמל לפרי שאוכלים רק תוכנו וזורקים את קליפתו בהקשר די מפתיע. אלישע בן אבויה, אחד מחכמי ישראל שחי אחרי חורבן בית שני ובשלב מאוחר יותר של חייו הפך לאפיקורס וכפר בתורה כולה, הומשל בידי חכמי ישראל לרימון, אלישע בן אבויה היה רבו של רבי מאיר (המכונה גם רבי מאיר בעל הנס), וכשהגמרא תמחה על הקשר הזה שבין אחד מחכמי ישראל ובין כופר היא אומרת: "רבי מאיר - רימון מצא, תוכו - אכל (את הידע של רבו בתורה הוא לקח), וקליפתו (את הכפירה שלו) - זרק".

נקודה לדיון:

הסיפור על רבי מאיר ואלישע בן אבויה משתלב עם אחד האימרות היותר מפורסמות במשנה ב"פרקי אבות" האומרת: "איזהו חכם? הלומד מכל אדם". נסו לחשוב ולדון האם גם אנו בחיינו מוכנים ללמוד מכל אדם? האם אנו נוטים לפסול מראש אנשים רק בגלל תווית שהוצמדה להם? מצד שני האם זה לא מסוכן ללמוד מכל אדם?

נשיר את שירו של יעקב אורלנד על "עץ הרימון". בתו של יעקב אורלנד, הפזמונאית שמרית אור, ספרה לאחרונה כי את השיר כתב אביה בירושלים בעקבות חתונה בוכרית אחת שבה הוא נכח והוקסם מהמנגינות. לדבריה לאחר ששאל לגבי המנגינה הסתגר אביה בחדר ושם על פיסת נייר הוא כתב את אחד מהשירים המפורסמים ביותר שלו:

עץ הַרְמוֹן נָתַן רִיחוֹ
בֵּין יָם-הַמֶּלַח לִירִיחוֹ.
שָׁב, חוֹמָתִי, גְּדוּדְךָ מְדוּד,
שָׁב, תַּמְתִּי, דּוּדְךָ מְדוּד.

אוֹצְרוֹת אוֹפִיר וְצָרֵי גִלְעָד
רָכַב מְצָרִים שְׁלָלְתִּי לָךְ, בַּת.
אֵלֶּף הִזְמַר אֶתְּלָה לָךְ מִגֵּן
מִן הַיָּאֹר עַד הַיַּרְדֵּן.

אֶת פְּלוּלָה מִכָּל פְּלוּת,
אֶת דְּגוּלָּה בְּנִדְגָלוּת
שְׁתֵּים עֶינֶיךָ בְּשִׁתִּים יוֹנִים
וְקוֹל-קוֹלֶךָ פֶּעֱמוֹנִים.

לָךְ הַתְרוּעוֹת, לָךְ הַזִּרִּים,
לָךְ כָּל שְׁלֹטֵי הַגְּבוּרִים,
מָה לִּי חֵיל אֵלֶּף וּמָה רֶבֶבָה?
לְבָבִי מֵת מֵאַהֲבָה.

שָׁב אֶל הַקִּשָּׁת, שָׁב הַחֶץ,
שָׁב הַרְמוֹן אֶל רֹאשׁ הָעֵץ.
לָךְ וְאַלְיֶךָ הַחֵיל יוֹחֵל,

בואי פלה, פי רד הליל.

לך התרועעות, לך הזרים,
לך כל שליטי הגבורים,
מה לי חיל אלהי ומה רבבה?
לבבי מת מאהבה

כוס שלישית

זהו הזמן לשתות כוס שלישית של ט"ו בשבט; כוס שרובה יין אדום ומיעוטה יין לבן לציון עונת האביב הבא לאחר החורף הקר. באביב האוויר עדיין קריר אולם הניצנים, הפריחה והעצים המתחדשים ממלאים את הארץ וצובעים את העולם בשלל צבעים. מזגים לנוכחים שמכריזים:
הנני מוכן ומזמן לקים מצות פוס שלישית של ט"ו בשבט.
לחיים!!!

הסוג השלישי של הפירות

פירות המסמלים על פי הקבלה את עולם הבריאה הנאכלים בשלמותם כמות שהם על קליפתם והזרעים שבתוכם. פירות אלו מסמלים עולם שאינו נפסד, שאין בו דבר מתבזבז. פירות אלו נאכלים כמות שהם: בקליפתם ובזרעם. אחד מאותן פירות היא התאנה שנמנית גם על הפירות שנשתבחה בהן ארץ ישראל. המדרש בילקוט שמעוני עוסק בשאלה מדוע נמשלה התורה לתאנה ועונה:
"כל הפירות יש בהם פסולת: תמרים - יש בהם גרעינים, ענבים - יש בהם חרצנים, רמונים - יש בהם קלפין, אבל תאנה - כולה יפה לאכול. כך הם דברי תורה: אין בהם פסולת" (ילקוט שמעוני, יהושע א').
מדרש נוסף המופיע במדרש תנחומא מקיש מדרך הבשלת פירות התאנה על העץ, (בשונה משאר העצים, פירות התאנה אינם מבשילים יחד, אלא על אותו עץ כל פרי ופרי מבשיל במועד משלו) על הדרך שבה ראוי ללמוד תורה, וכך כותב המדרש:
"מפני מה נמשלה תורה לתאנה? שרוב האילנות, הזית והגפן והתמרה - נלקטין כאחד, והתאנה - נלקטת מעט מעט. כך התורה - היום לומד מעט, ולמחר - הרבה, לפי שאינה מתלמדת לא בשנה ולא בשתיים".

נקודה לדיון:

המדרש האחרון המשווה את דרך לקיטת התאנה מהעץ ללימוד תורה, קובע כי לימוד תורה איננו עניין הקשור רק ברכישת ידע אלא בתהליך מורכב וממושך. אחד המדרשים העוסקים בדיוק בנקודה זו היא על אותו גר שהגיע לפני שמאי והלל וביקש שילמדו אותו את כל התורה כשהוא עומד על רגל אחת (או במילים אחרות ללמוד "תורה אינסטנט" - כאן, עכשיו ומהר). שמאי דחה את הגר. הלל, לעומת זאת, קבל את הגר כשהוא אומר לו כי התורה כולה מתומצתת בפסוק "ואהבת לרעך כמוך". החצי השני של דברי הלל היה "ואידך זיל גמור"; כלומר: "ואת כל השאר - לך ללמוד".
נסו לחשוב למה התכוון הלל כשאמר שאת כל השאר יש ללמוד אם לפני כן כבר קבע שבציווי "ואהבת לרעך כמוך" מתגלמת התורה כולה? האם באמת אפשר ללמוד את כל התורה על רגל אחת?

כוס רביעית

זה הזמן למזוג כוס רביעית ואחרונה של ט"ו בשבט; כוס שכולה יין אדום המסמלת את הקיץ, את החום הגדול, הקציר והאסיף והאדמה הנותנת את פירותיה בשפע. קיץ של שקיעות אדומות וחמה בוערת.

מוזגים את הכוס ואומרים:

הַנְּנִי מוֹכֵן וּמְזַמֵּן לְקִים מִצּוֹת כּוֹס רַבִּיעִית שֶׁל ט"ו בְּשָׁבָט.
לחיים!!!

נסיים בקריאת הדקלום היפה של הסופרת דתיה בן דור שמנסה להעביר את תחושותיו של העץ.

איך זה להיות עץ

דתיה בן דור

פַּעַם שְׁאַלְתִּי עֵץ:

עֵץ - אֵיךְ זֶה לִהְיוֹת עֵץ?

"אַתָּה בּוֹדֵאִי מִתְּלוּעֵץ" אָמַר הָעֵץ.

לֹא וְלֹא "אֲמַרְתִּי בְּרָצִינּוֹת גְּמוּרָה
זֶה טוֹב אוֹ רָע?"

"רַע" תָּמָה הָעֵץ "מְדוּעַ?"

"וְלֹא אֶכְפֹּת לְךָ שְׁאֵתָה

תִּקְוֶה כֹּאן כָּל הַשְּׁבוּעַ?"

"אֲנִי אֵינְנִי תִקְוֶה אֲנִי הֲרִי נְטוּעַ".

"וְלֹא מִתְחַשֵּׁק לְךָ לִפְעָמִים

לִלְכֹת לְבַקֵּר חֲבֵרִים,

אוֹ לְרֹאוֹת מָה נִשְׁמַע

בְּמִקְוֹמוֹת אַחֲרִים?"

"אֵין לִי כָּל עֵרֶךְ לְנוֹד וּלְנוּעַ.

צִפְרִים מְזֻמְרוֹת לִי

בְּאֶפֶן קְבוּעַ

פְּרָפְרִים לִי נוֹשְׁקִים,

מִלְטָפֶת הָרוּחַ,

וּלְנֶגֶד עֵינַי כָּל הָאֶפֶק פְּתוּחַ".

"וּבְלִילָה בְּשִׁפְלִים יִשְׁנִים אֲזַי מָה?"

"בְּלִילָה אֲנִי מֵאֲזִין לְדִמְמָה

וְשׁוֹמֵעַ אֵיךְ נוֹשְׁמֶת הָאֲדָמָה,

אֵיךְ פְּרוֹת מִבְּשִׁילִים,

אֵיךְ יוֹרְדִים הַטְּלָלִים,

וּבִתְוֹךְ עֲנָפֵי יִשְׁנִים גּוֹזְלִים,

וְאֲנִי שׁוֹמֵר עַל שְׁנֵתָם".

חג שמח!!!

"אֲנִי אוֹהֵב אוֹתָךְ עֵץ" אֲמַרְתִּי

וְהִלַּכְתִּי אֵל גִּנִּי

וְנִטְעַתִּי לִי עֵץ מוֹל חִלּוּנִי.

חידון צהר לילדים לט"ו בשבט

תפזורת לט"ו בשבט

א	ב	ז	ט	ל	ע	ק	א	ש	ת
ת	כ	א	פ	ר	ס	ו	נ	ר	פ
א	ז	צ	ר	ל	צ	נ	א	ש	ו
נ	ט	י	ע	ו	ת	י	ע	ג	ח
ה	ו	ח	ט	ל	ו	פ	נ	ו	נ
ק	ב	ז	ח	ו	ת	י	ש	נ	ז
א	ש	ח	ה	כ	ש	ס	ב	ר	ז
ג	ב	נ	נ	ה	ז	ל	ה	ז	ו
ס	ט	ז	ח	ע	ה	ת	פ	ו	ז
ה	פ	ש	ס	פ	א	ב	ג	ז	ה
ז	ר	א	ק	ל	י	כ	ט	ו	ס

מצאו את המונחים הבאים הקשורים לט"ו בשבט ומסתתרים בתפזורת. המילים יכולים להיות במאונך, מאוזן או באלכסון: תאנה, אקליפט"וס, נטיעות, ט"ו בשבט, אגוז, רימון, פירות, תות שדה, תפוח, אגס, תפוז, זית, בונה, אפרסמון

ת - הוא אדום מתוק והכי טעים עם קצפת

[illegible]

בארגון צהר חברים למעלה מ-1,000 רבנים ואנשי חינוך, הפועלים בהתנדבות לקידום זהותה היהודית של מדינת ישראל, מתוך הידברות ושותפות. ארגון צהר מבוסס על עקרונות של יושרה ונאמנות למדינה, תוך מחויבות להלכה ולמסורת היהודית. ארגון צהר זכה באות הנשיא למתנדב על תרומתו לחברה הישראלית.

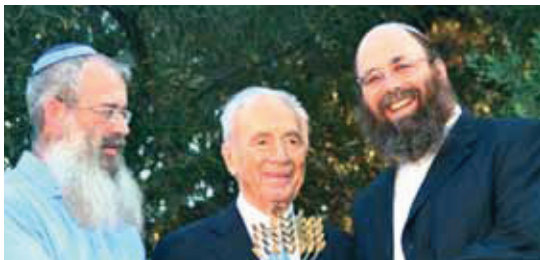
סיוע בהוכחת יהדות ל-180,000 עולים

בארץ חיים כיום רבבות עולים ממדינות חבר העמים לשעבר שאינם יכולים להוכיח את יהדותם. כתוצאה מכך, רבים מהם נאלצים להינשא בנישואים אזרחיים "בחו"ל, תוך נטישת זהותם היהודית. "מרכז שורשים" של צהר פועל בשיתוף משרד ראש הממשלה, "מכון הארי טריגובוף" ו"קן פרידברג". המרכז מסייע לאלפי עולים מדי שנה להוכיח את שורשיהם היהודיים בבתי הדין של הרבנות, לשמר את יהדותם ולהינשא על פי חוק כיהודים במדינת ישראל.

70,000 כלות וחתנים של צהר

למעלה מ-15 שנה משיאים רבני צהר זוגות חילוניים בהתנדבות, בטקסים המתנהלים על פי ההלכה והמסורת היהודית. ארגון צהר מעניק לזוגות ליווי לאורך תהליך הנישואין כולו, מתוך יחס חם וידידותי. ההליך כולל: רישום לנישואין ברבנות, הדרכת כלות ייחודיות של מתנדבות צהר וכן עריכת חופה בהתנדבות. מדי שנה עורכים רבני צהר כ-3,000 חופות בהתנדבות לזוגות חילוניים ועד היום נישאו דרך צהר יותר מ-70,000 כלות וחתנים ישראלים.

חקיקה חברתית ברוח היהדות

"צהר לחקיקה" הוא מיזם חברתי א-פוליטי הפועל בכנסת ישראל. חברי כנסת מכל קצוות הקשת הפוליטית, נעזרים ברבני צהר במסגרת עבודתם הפרלמנטרית, כדי לשלב נקודות מבט יהודיות בתחומי מדיניות, הנהגת ציבור וחקיקה. המיזם מתמקד בתחומי חברה ורווחה ופועל לקידום "צדק חברתי יהודי" במדינת ישראל.

50,000 משתתפים בפעילויות של צהר בחגים

מרבית המשפחות בישראל מבקשות לציין ולחגוג בדרכן את חגי ישראל. פרויקט "צהר לחגים" מעניק חווית חגים לכל יהודי החפץ בכך, באווירה חמה וידידותית. רבני צהר פועלים בקרב מאות קהילות ציוניות, כדי לפתוח את שער בית הכנסת לכלל החברה. מדי שנה מארח ארגון צהר כ-50,000 דתיים וחילוניים בפעילויות משותפות.

"שימוח את התאריך"
יום שלישי ה' סיון 3/6/14
תיקון ליל שבועות לכולם

חדש בצהר אגף ברית מילה!

בעקבות הביקוש הרב, הוקמה בצהר מחלקה חדשה המעמידה לרשות הצבור מוהלים מוסמכים שעברו הכשרה ע"י צהר מטרת המיזם, לאפשר להורים ולכל המשפחה לחוות את ברית המילה כאירוע מרגש ומקרב וליצור הזדמנות נוספת להעמקת זהותם היהודית של עשרות אלפי "משפחות צהר" בכל רחבי הארץ.